

"חדוות הניצחון, מחיר המלחמה"

דברים למשפחות חללי צה"ל, 11 במרץ 1993

משפחות יקרות, הייתי חייל משך עשרים שנה. עם מפקדי ופקודי, עם רעי הלוחמים, התנסיתי בחוויות העזות הקשורות במאבקי המחתרת להקמת המדינה, בצה"ל, במערכת הביטחון. יחד עם בניכם ובנותיכם הייתי שותף לשעות יפות וגדולות, אך גם לרגעים עצובים וכואבים. הייתי איתם בחייהם, ליוויתי אותם במותם. בימי שירותי בצה"ל ובממשלת ישראל, בתפקידים השונים, הייתי שותף למלחמות ולפעולות הביטחון. בתחום הביטחון הגענו להישגים גדולים. אך תמיד, אחרי חדוות הניצחון, ידענו גם את מחירו: את תוגת המשפחות השכולות, את הכאב שאין לו מרפא המלווה את ההורים והרעיות, הבנים והבנות, האחים והאחיות, עד יום אחרון. אין ניצחונות שמחים. דומני שאין עוד בעולם מדינה, ולו גם אחת, שחוותה מספר כה רב של מאבקים צבאיים בדור האחרון, אלפי ורבבות פעולות ביטחון, וטרור שאינו חדל לרגע. כבר ארבעים וחמש שנים שאנו נלחמים על חיינו. טרם תמו חגיגות הולדת המדינה וכבר יצאו ראשוני הלוחמים למערכה. רבים מהם לא חזרו ממנה. תמיד תקפו אותנו - ואנו לא רצינו מעולם לקנות את חירותנו על חשבון חורבן הזולת. צה"ל לחם את המלחמות הצודקות ביותר, כי אין צדק גדול יותר מאשר המערכה על קיומה וחירותה של מדינת ישראל. העולם השתנה בשנים האחרונות. נפתחו אופקים חדשים, גם לנו, גם לשכנינו. הממשלה ואנוכי, כראש-ממשלה וכשר ביטחון, שמנו למטרה לנסות ולשים קץ להרג, למצב שבו העם בישראל נאלץ לחיות על חרבו.

לכן, את התקופה הקרובה נקדיש למאמצים לשים קץ למלחמות, להביא שלום לארץ. "בקש שלום - ורדפהו". זה לא יהיה קל. אסור לנו להחמיץ את ההזדמנויות, אבל עוד יותר אסור לנו לסכן, בשום פנים ואופן, את ביטחונה של מדינת ישראל. אנו מחפשים שלום שיש בו הכרה ופשרה הדדית. אנו מאזינים לקולות הבאים מעבר לגבולות, מברכים על אלה מבין שכנינו הערבים האומרים כי רוצים הם בשלום - אך סומכים רק על עצמנו, על עוצם ידינו וכוחנו. בקרב על השלום, אולי הפרק האחרון במלחמותינו, ילווה אותנו זיכרון בניכם ובנותיכם, אחינו

הלוחמים, אלה שהשלום, אם וכאשר יבוא, איחר עבורם את ה מועד. נסתייע בכם, בתעצומות הנפש של המשפחות השכולות הנקרעות באבלן ויגונן, גם אחרי שנים של כאב. גם השנה איבדנו ממיטב הבנים והבנות. גם השנה הצטרפו משפחות לשבט הגדול, גדול מדי, של השכול. אנו מלווים אותן במכאובן.

משפחות יקרות, קדושת החיים היא לי, ולנו, צו עליון. תפילותיכם ותקוותיכם מלוות אותנו יום יום בהחלטותינו, שיקבעו גורלות אישיים ולאומיים. נעשה הכל כדי למלא מבוקשם של בנותיכם ובניכם, גם אם לא ביקשו זאת במפורש: שלום - וביטחון למדינת ישראל. יום זיכרון הוא לנו היום, ואילו רק יכולתי, הייתי לוחץ יד כל אחד ואחת מכם, לאמץ רוחו

. לבי אתכם היום - ותמיד.